

КЛАСИФІКАЦІЯ АКТУАЛЬНИХ ЗАГРОЗ ЕКОНОМІЧНІЙ БЕЗПЕЦІ ДЕРЖАВИ

Андрій Анатолійович ЛИМАНЮК,

*аспірант Харківського національного
університету внутрішніх справ*

Безпека є категорією, що визначає стан існування будь-якого об'єкта в реальному світі та охоплює різні аспекти. Її багатогранність зумовлена тим, звідки походить об'єкт, його природою, а також характером і видом діяльності суб'єкта.

В умовах сучасної кризи в українській економіці, її тінізації, корупції в органах влади, залежності від зовнішніх боргів, низької інноваційної та інвестиційної активності, а також демографічних проблем, виникла суперечність між наявною системою економічної безпеки та механізмами, що забезпечують протидію загрозам. Це протиріччя стосується як традиційних загроз, так і нових, викликаних глобалізацією та зовнішньою агресією. Поставлено питання щодо створення нових моделей економічної безпеки держави, які здатні забезпечити ефективний захист від таких загроз. Незважаючи на численні напрацювання в теорії економічної безпеки, залишається невирішеним питання своєчасної ідентифікації та нейтралізації загроз, зокрема через відсутність єдиного підходу до їх класифікації та систематизації. Це стосується і модифікованих традиційних, і нових загроз. Успішне вирішення проблем захисту від загроз великою мірою залежить від правильного їх впорядкування та класифікації.

Процес виникнення загроз є складним і багатофакторним, він відбувається під впливом різних факторів, подій і явищ, що каталізують ці загрози в умовах, що постійно змінюються як у зовнішньому, так і у внутрішньому середовищі. Кожна загроза має власні передумови виникнення, характер прояву та рівень впливу на економічну безпеку держави. Однією з ключових класифікаційних ознак є систематизація загроз за місцем їхнього виникнення – внутрішні чи зовнішні. Зовнішні загрози є неконтрольованими і можуть мати як прямий, так і непрямий вплив.

Внутрішні загрози можна поділити на об'єктивні, що не завжди залежать від дій працівників підприємства, та суб'єктивні, які прямо залежать від них. Внутрішні загрози піддаються управлінню, що дає змогу своєчасно виявляти та нейтралізувати їх. Важливо також враховувати сферу виникнення загроз, оскільки кожна сфера має власні особливості впливу на економічну безпеку за різними критеріями, такими як частота проявів або величина збитків. Основною класифікаційною ознакою також є поділ загроз за функціональними підсистемами економічної безпеки, кожна з яких впливає на загальний рівень безпеки. Виникнення поняття економічної безпеки підприємства та зростання актуальності її дослідження пов'язані з великою кількістю загроз, що потребують врахування під час прийняття управлінських рішень. Ефективність діяльності суб'єкта підприємницької діяльності залежить від його здатності адаптуватися до впливу цих загроз. Аналіз наукових досліджень у цій сфері вказує на наявність ознак економічної безпеки підприємства, які свідчать про рівень її забезпечення. До таких ознак належить економічна рівновага

підприємства, що передбачає його збалансоване функціонування в умовах циклічного розвитку економіки та відповідність фінансовим інтересам підприємства. Іншою важливою ознакою є конкурентоздатність підприємства, що забезпечує йому можливість досягати цілей в умовах зростаючої конкуренції. Економічна свобода підприємства полягає в його здатності самостійно формувати ресурсний потенціал і контролювати його використання. Економічний розвиток підприємства передбачає розширене відтворення бізнес-процесів, таких як модернізація виробництва, інновації та інвестиційна діяльність. Гармонійна взаємодія із зовнішнім середовищем забезпечує своєчасну адаптацію до зовнішніх факторів, що впливають на внутрішню рівновагу підприємства.

Підсумовуючи вище викладене, економічна безпека в сучасних умовах виступає як багаторівнева система, яка вимагає захисту на всіх рівнях, від глобального до рівня окремих підприємств. Досягнення економічної безпеки на кожному рівні потребує постійних наукових досліджень та оновлення методології для забезпечення її ефективного функціонування.